

METODICKÝ LIST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A SLOVENSKEJ LITERATÚRY

5. ROČNÍK ZŠ S VJM

Anotácia:

Cieľom metodického listu je konkretizovať požiadavky z výkonového a obsahového štandardu zo slovenskej literatúry pre 5. ročník ZŠ VJM. Metodický list je rozdelený na dve časti. Prvá časť obsahuje metodické poznámky o zameraní, cieľoch a konkrétnych aktivitách – táto časť metodického listu je určená pre učiteľov. Druhá časť metodického listu je prakticky orientovaná, možno ju využiť priamo na vyučovacej hodine.

Názov metodického listu: Rozvíjanie komunikačných schopností žiakov pomocou konkrétneho literárneho textu

Výkonový a obsahový štandard:

Metodický list je zameraný na rozvíjanie všeobecných a komunikačných jazykových kompetencií žiakov 5. ročníka ZŠ s VJM.

Výkonový štandard

Čítanie: globálne porozumieť kratším veku primeraným textom s menším počtom neznámych slov.

Tematické okruhy a témy: na základe pomocných otázok reprodukovat' obsah prečítaných literárnych ukážok, vyhľadať a rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy v úryvku, rozlíšiť v texte hlavné myšlienky od vedľajších, podstatné informácie od nepodstatných, využívať poznatky a zručnosti získané z maďarskej literatúry pri práci so slovenským literárnym textom, po príprave prerozprávať obsah prečítaného textu.

Obsahový štandard

Čítanie: tiché čítanie s porozumením veku primeraných literárnych ukážok, dramatizované hlasné čítanie veku primeraných literárnych textov.

Tematické okruhy a témy: ľudové rozprávky, charakteristické prvky ľudových rozprávok na základe vedomostí z maďarského jazyka (čarovné prvky, rozprávkové motívy, hrdinovia ľudových rozprávok), autorské rozprávky.

Cieľ danej vyučovacej hodiny:

Rozvíjať vyššie uvedené komunikačné kompetencie.

Žiak dokáže:

- porozumieť prečítanému úryvku,
- rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej,
- vyhľadať a rozlíšiť hlavné a vedľajšie, skutočné a neskutočné postavy v úryvku,
- na základe pomocných otázok po príprave dokáže prerozprávať prečítaný príbeh a zážitky súvisiace s prečítanou literárnou ukážkou,
- s pomocou učiteľa dokáže stručne charakterizovať literárnych hrdinov,
- vyhľadať význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch,
- odpovedať na jednoduché otázky
- formulovať jednoduché vety.

METODICKÝ LIST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A SLOVENSKEJ LITERATÚRY

5. ROČNÍK ZŠ S VJM

Téma: Rozprávka – Kocúr v čižmách

Organizácia aktivít:

č.	Opis aktivity	Organizačná forma práce	Pomôcky
1.	Na začiatku každej vyučovacej hodiny sa odporúča aplikovať vhodné cvičenie na uvedenie žiakov do slovenského jazyka. Je možné hodinu začať spevom, hrou, prípadne básničkou. Na úvod učiteľ oboznámi žiakov s cieľom vyučovacej hodiny. Ďalšia úvodná aktivita slúži na opakovanie vedomostí o rozprávkach, Žiaci stručne odpovedajú na otázky učiteľa. Napr. čo viete o rozprávkach, aké rozprávky poznáme...	Frontálna práca	Učebnica ¹
2.	V rámci 2. aktivity najprv učiteľ vzorovo prečíta rozprávku, niekoľkými otázkami zisťuje, či rozprávke globálne porozumeli. Potom si žiaci ešte raz potichu prečítajú rozprávku. Neznáme slová si môžu vyhľadať v prekladových slovníkoch.	Individuálna práca žiakov	Učebnica, prekladové slovníky
3.	Pri aktivite č. 3 zisťujeme, či žiaci pochopili prečítaný text. Učiteľ vyzve žiaka, aby prečítal vetu a povedal, či je tvrdenie pravdivé alebo nie. V prípade nepravdivého tvrdenia majú žiaci opraviť vetu podľa prečítaného úryvku.	Frontálna práca	Pracovný list, pero
4.	V úlohách 3 – 5 majú žiaci odpovedať na otázky. Učiteľ zisťuje základné vedomosti žiakov o rozprávke. Žiaci pracujú samostatne. Po krátkom čase nahlas prečítajú, čo napísali – v prípade potreby spoločne opravujú chybné odpovede.	Individuálna práca žiakov	Pracovný list, pero
5.	Aby žiaci lepšie porozumeli úryvku, učiteľ rozdelí úlohy a žiaci nahlas prečítajú rozprávku. Pri hlasnom čítaní dbajú na správnu výslovnosť, intonáciu a tempo. (úloha č. 6)	Frontálna práca	Pracovný list
6.	Úlohy 7 – 11 žiaci riešia frontálne – učiteľ vyzýva jednotlivých žiakov, aby doplnili vety, resp. odpovedali na otázky. Odpovede napíšu na tabuľu a následne aj do pracovných listov.	Frontálna práca	Pracovný list, pero
7.	V ďalšej aktivite niektorí žiaci prerozprávajú obsah prečítanej rozprávky a zároveň vymyslia aj	Individuálna práca žiakov	Pracovný list, pero

¹ Alabánová, M.: *Slovenská literatúra pre 5. ročník základných škôl s VJM*. Bratislava : SPN, 2009. 122 s. ISBN 978-80-10-01768-3

METODICKÝ LIST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A SLOVENSKEJ LITERATURY
5. ROČNÍK ZŠ S VJM

	krátky záver. Učiteľ pri každej aktivite povzbudzuje žiakov k aktívnej účasti na hodine a v prípade potreby usmerňuje žiakov v jej ďalšom riešení.		
8.	Na ďalšej hodine si žiaci rozdelia úlohy a zahrajú rozprávku.	Skupinová práca	
Poznámka: učiteľ môže úlohy v pracovnom liste zoskupiť podľa toho, či ide o individuálnu alebo frontálnu prácu, resp. o prácu vo dvojiciach či v skupinách.			

Spôsoby hodnotenia:

Zo strany učiteľa: Na konci každej aktivity, resp. vyučovacej hodiny učiteľ krátko zhodnotí dosiahnutie stanovených cieľov.	Zo strany žiakov: Učiteľ na každej vyučovacej hodine nechá priestor aj žiakom na zhodnotenie svojej práce, pričom kladie otázky najmä na to, čo im táto hodina priniesla.
---	---

Autor: Mgr. Andrea Döményová

Recenzent: PaedDr. Aladár Juhász

METODICKÝ LIST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A SLOVENSKEJ LITERATÚRY

5. ROČNÍK ZŠ S VJM

Pracovný list k metodickému listu zo slovenskej literatúry pre 5. ročník ZŠ s VJM

Kocúr v čižmách

Bol raz jeden mlynár, ktorý mal troch synov. Starý mlynár zomrel a svojim synom zanechal dedičstvo: najstaršiemu mlyn, prostrednému osla a najmladšiemu sa ušiel len kocúr. Bol preto veľmi zarmútený. Tu prišiel k nemu kocúr a takto mu hovorí:

– Nesmúť, ale obstaraj mi čižmy a klobúk! Ostatné nechaj na mňa!

– Čo už môžem stratiť? – pomyslel si mládenec a dal kocúrovi všetko, čo si žiadal.

Kocúr si obul parádne čižmy, na hlavu si nasadil klobúk a hneď sa pustil do práce. Na lúke chytil dvoch zajacov a odniesol ich do zámku.

– Vaše Veličenstvo, prichádzam na rozkaz môjho pána. Môj pán Vás pozdravuje a posielá Vám tento dar.

Kráľ sa veľmi potešil:

– Odkáž svojmu pánovi, že mu za jeho dar veľmi pekne ďakujem a ostávam jeho dlžníkom.

O nejaký čas sa kráľ aj s dcérou viezli v koči popri rieke.

– Rýchlo sa vyzleč, skoč do vody a krič o pomoc! – rozkazuje kocúr svojmu pánovi a už aj zastavuje kráľovský kočiar.

– Vaše Veličenstvo, môjho pána prepadli a ukradli mu šaty! – bedáka kocúr.

Kráľ zobral mlynárovoho syna na zámok a dal mu krásne šaty. Princeznej sa švárnny mládenec zapáčil a ani ona mu veru nebola ľahostajná. Kocúr v čižmách vyhútal ďalší plán. Vybral sa na zámok k bohatému čarodejníkovi, ktorému patrila veľká krajina. Smelo sa pred neho postavil a vraví:

– Počul som už o tvojej zázračnej moci, ale nemôžem tomu uveriť. Naozaj sa dokážeš premeniť na hocijaké zviera?

Čarodejník sa rozosmial a v tej chvíli sa premenil na leva.

– To je neuveriteľné! – vykrikol kocúr.

– Ale vieš sa premeniť aj na niečo menšie, na vtáka alebo myš? – spýtal sa prefíkane kocúr.

– To je pre mňa maličkosť, – a v tej chvíli bola z neho malá myš.

Kocúr nemeškal a hneď sa na ňu vrhol. Teraz už zámok čakal len na svojho nového majiteľa.

zarmútený – smutný

švárnny – pekný, driečny

ľahostajný, -á, -é – nevšímavý; človek, ktorý neprejaví záujem

vyhútať – vymyslieť

prefíkaný – prešibaný, ľstivý, šikovný

vrhnúť sa – hodiť sa na niekoho, útočne napadnúť

METODICKÝ LIST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A SLOVENSKEJ LITERATURY
5. ROČNÍK ZŠ S VJM

1. Pozorne si prečítaj text.

2. Na základe textu urč, ktorá veta je pravdivá a ktorá je nepravdivá.

Bol raz jeden horár, ktorý mal troch synov.	P	N
Bol raz jeden mlynár, ktorý mal tri dcéry.	P	N
Najmladšiemu synovi zanechal kocúra.	P	N
Kocúr bol veľmi lenivý – nič nechcel robiť.	P	N
Mládenc navštívil kráľa daroval mu zajace.	P	N
Ani princezná mládencovi nebola ľahostajná.	P	N
Kocúr bol šikovný, lebo pre svojho pána získal aj zámok.	P	N

3. Napíš názov rozprávky.

4. Aká je to rozprávka?

5. Vymenuj postavy v rozprávke.

skutočné postavy:

neskutočné postavy:

6. Prečítajte rozprávku tak, že si rozdelíte úlohy – niekto z vás bude rozprávač, iný kocúr... Dbajte na správnu výslovnosť.

7. Dokonči vety podľa textu.

Starý zomrel a svojim synom zanechal dedičstvo.

Nesmúť, ale obstaraj mi a

Rýchlo sa vyzleč, skoč do vody a krič o! Kocúr v čižmách

..... ďalší plán. Vybral sa na zámok k

..... Spýtal sa ho, či sa vie aj na myš .

Čarodejník to urobil a kocúr sa naňho hneď

8. Kocúr chcel, aby sa čarodejník premenil na myš. Prečo?

.....

9. Aký bol kocúr? Zakrúžkuj správnu odpoveď.

a) ľahostajný

b) prefikáný

c) lenivý

d) smutný

METODICKÝ LIST ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A SLOVENSKEJ LITERATURY
5. ROČNÍK ZŠ S VJM

10. Nahrad' slovo prefikany iným výrazom.

11. Dopln' vetu vhodným slovom zo zátvorky (psa, havrana, líšky, sliepky).

Prefikanosť je v ľudových rozprávkach charakteristickou vlastnosťou

12. Povedz obsah rozprávky.

13. Vymysli záver rozprávky.